

8 клас

Урок №11

Дата:

**ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.
ДЕРЖАВНІ КОРДОНИ, РОЗМІРИ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2.**

Мета: формувати знання про фізико-, економіко- та політико-географічне положення держави та формування її території, виявити і проаналізувати особливості географічного положення України, ознайомити з даними про площу, чисельність населення, крайні точки, географічний центр України; систематизувати знання про складники державної території, удосконалити роботу з картами, розвивати вміння робити висновки, порівнювати; виховувати патріотизм, почуття гордості за свою Батьківщину.

Обладнання: фізична та політико-адміністративна карти України, атласи. **Тип уроку:** комбінований.

Географічна номенклатура: острови: Зміїний, Джарилгач; півострови: Кримський, Керченський; затоки: Каркінітська; протоки: Керченська.

Очікувані результати: учні навчаться:

- розрізняти фізико-економіко та політико-географічне положення держави;
- визначати складники державної території;
- характеризувати географічне положення України; називати крайні точки України;
- показувати на карті суходільні та морські кордони;
- визначати за допомогою карти протяжність території України в градусах і кілометрах;
- оцінювати політико-географічне положення держави та геополітичні події в Європі.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Налаштування учнів на відповідну роботу, адже вони вперше знайомляться з власною країною (можна увімкнути гімн України і зробити акцент на географічні назви, згадані в тексті).

Протягом уроку виконується практична робота 2 (на контурній карті).

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ

З попередніх курсів географії вам відомо, що будь-яку географічну територію вивчають за відповідним планом. Пригадаймо план, за яким ви вивчали материки.

План визначення географічного положення території:

1. Положення за широтою.
2. Положення за довготою.
3. Положення відносно морів та океанів.
4. Положення відносно сусідніх територій.

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЗА ПЛАНОМ, НАПИСАНИМ НА ДОШЦІ

1. Географічне положення України.
2. Кордони України.
3. Особливості формування території України,
4. Особливості фізико-географічного положення.
5. Особливості економіко-географічного положення.
6. Особливості геополітичного положення.

Учнів організовують так, щоб вони були уважні протягом всього уроку, оскільки дізнаватимуться про різні особливості географічного положення України.

Під час пояснення учні заповнюють таблицю:

Ознаки для характеристики	Особливості географічного положення
На якому материку розміщена?	Євразія
У якій частині світу розташована?	Європа
Площа території	603.7 тис. км ² (1 місце у Європі)
Крайні точки	пн.-с. Грем'яч (52° 22' пн. ш. 33° 11' сх. д.) пд.-м. Сарич (44° 23' пн. ш. 33° 44' сх. д.) зх.-м. Чоп (48° 05' пн. ш. 22° 08' сх. д.) сх.-с. Червона Зірка (49° 15' пн. ш. 40° 13' сх. д.)
Протяжність території	з півночі на південь — 893 км із заходу на схід — 1316 км
Країни, з якими межує	Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова
Якими морями омивається?	Чорним та Азовським
На якій тектонічній структурі розміщена?	Східноєвропейська платформа і Альпійсько-Гімалайський пояс
На якій формі рельєфу розташована?	Східноєвропейська рівнина
У якому кліматичному поясі розташована?	Помірний, субтропічний
У якій природній зоні?	Мішані ліси, лісостеп і степ

Які шляхи сполучення з іншими країнами?	Сухопутні, морські, річкові
---	-----------------------------

Політичне значення утворення незалежної Української держави для Європи дуже велике. Величезний людський і економічний потенціал, науково-технічні можливості, працьовитий і освічений народ, значні природні багатства тощо — все це висуває Україну в потенційні лідери європейської спільноти держав.

IV. ПРАКТИЧНА РОБОТА

Методичний прийом «Картографічний практикум»

Розгляньте політичну карту Європи і скажіть, у якій частині Європи розташована Україна. Порівняйте її площу з площами інших країн Європи, використовуючи таблицю:

Країни, з якими межує Україна на суходолі	Протяжність кордонів у км	Столиці країн-сусідів
Росія	1270	Москва
Білорусь	1084	Мінськ
Польща	543	Варшава
Словаччина	99	Братислава
Угорщина	135	Будапешт
Румунія	625	Бухарест
Молдова	1191	Кишинів

Завдання. Позначити на карті сусідні держави України, моря, що її омивають. Наша країна займає більш як 5,7 % території Європи.

Методичний прийом «Час підручника»

Уважно прочитайте текст підручника і за картами атласу визначте крайні точки України. В яких областях України вони розміщені? Нанесіть крайні точки на контурну карту.

Розгляньте фізичну карту України, скажіть, як співвідносяться між собою протяжність України з півночі на південь та із заходу на схід. Розрахуйте її в градусах і кілометрах. Позначте географічний центр України.

Які країни є морськими сусідами? Яке значення має для України вихід до Чорного моря? З якою країною наша країна має найдовший кордон, з якою — найкоротший? За результатами роботи зробіть висновки.

Геополітичне положення. Україна фактично стала буферною (перехідною) державою між країнами НАТО на заході і Російською Федерацією на сході і північному сході. Це може створювати багато нових проблем у відносинах з сусідами — економічних, політичних, військових. Україна розташована поблизу традиційних вогнищ політичної і військової напруженості (Балкани, Північний Кавказ, Закавказзя, Близький і Середній Схід). Це до певної міри погіршує геополітичну ситуацію у прилеглих чи близько розташованих регіонах, зокрема в нашій державі. Особливу небезпеку для України створює розміщення на її території чи в прикордонні військових формувань Російської Федерації. Геополітичне

положення України в Центрально-Східній Європі визначає її винятково важливу роль у розв'язанні ключових економічних і політичних проблем усього континенту. Геополітичні інтереси України розширюються. Поглиблюється її співробітництво з тепер незалежними країнами, що входили до складу колишнього СРСР, державами Центральної та Західної Європи, США, Китаю. Посилюються військово-політичні контакти нашої країни.

Доповіді учнів (випереджальне завдання) «Формування території України»

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Географічний диктант. Продовжте речення.

1. Площа України...
2. Крайня північна точка України розміщена в...
3. Крайня західна точка України розміщена в....
4. С. Червона Зірка — це крайня...
5. Географічний центр України розміщений у....
6. Україна безпосередньо межує з....
7. На сході та північному сході сусідами України є....
8. Територія України лежить у... кліматичному поясі.
9. Україна розташована в межах тектонічних структур...
10. На клімат території України впливають повітряні маси з....
11. Буферна зона — це..
12. Зручність економіко-географічного положення визначена наявністю...

Методичний прийом «Мандрівка в Інтернет»

Учням пропонують самостійно знайти в мережі Інтернет інформацію про географічний центр Європи та України.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

Висловіть свої враження від уроку географії, починаючи речення з фраз:

- Я вперше почув...
- Я навчився...
- Я зацікавився...

- Я пишаюся тим, що є українцем (мешканцем України), тому що... З'ясуйте, які позитивні сторони географічного положення України. Поясніть, що негативного в географічному положенні України. Висвітліть, як впливає географічне положення на економіку країни. З'ясуйте, чи ефективно використовує Україна своє географічне положення.

Заключне слово вчителя. Україна — найбільша держава Європи. Територія України розташована між 44° 23' і 52° 25' північної широти та між 22° 08' і 40° 13' східної довготи. Вона простягається зі сходу на захід на 1316 км. У найширшій центральній частині держави відстань між крайніми північною та південною точками досягає 893 км. Загалом територія держави витягнута із заходу на схід на 423 км більше, ніж з півночі на південь. Протяжність північної і південної частин із заходу на схід значно менша, ніж центральної. Сучасна Україна — велика держава, що відновила свою незалежність наприкінці другого тисячоліття. Країна має вигідне

географічне і гео- політичне положення, потужний природно-ресурсний, трудовий і виробничий потенціал, великі можливості для економічного розвитку.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- Опрацювати § 9 підручника.
- Дослідження. Порівняти географічне положення будь-якої країни (на вибір) з Україною.